

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies octavus et nonus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1865 [erschienen] 1866

Caput V. Parisienses archiepiscopalis S. Mariæ ecclesiæ canonici, penes se
esse S. Dionysii caput, sibi contra idipsum vindicantibus Sanct-dionysianis
monachis, contendunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72229)

A *Fragam anno 1378 detulerit vel inde ad se missum eodem anno, quo nondum elapso obiit, acceperit ecclesieque metropolitanae Pragensi donavit. Ceterum Sanctorum reliquias, quae in metropolitana Pragensi S. Viti ecclesia asservantur fideliumque venerationi exponuntur, S. Dionysii dens etiam a Pessina in dicto Diario aliisque Phosphori laudati locis accensetur. Ac ita quidem quantum ad insignem hanc eadem sacram res habet; quod autem ad alias ecclesias, quae, pariter secum, si non ante, saltem post seculum XI S. Dionysii reliquias communicatas fuisse, asseverant, jam spectat, eas omnes et singulas, quae ut plurimum minores duntaxat ossium Dionysii Sociorumve ejus seu partes seu particulas sibi adscribunt, hic enumerari, necesse non est; praecipuas, quae minoribus hujusmodi S. Dionysii lipsanis gloriantur, novisse qui cupit, suum is desiderium, Rayssii Hieroglyphico Belgico pagg. 41, 189, 219, 504, et 445, itemque Gelenii Coloniaensi Sacra et Civili Magnitudine pagg. 437, 464, 501, 510 et 616 inspectis, utcumque poterit explere. Ego modo, nihil etiam iis, quae de S. Dionysii reliquis, cum Anna Austriaca, Ludovici XIII, Francorum regis, uxore, anno 1636 communicatis, Felibianus in sua San-dionysiana Historia pag. 465 refert, superaddens, ad antiquum, nondumque, ut apparet, penitus extinctum Parisiensium archiepiscopalis S. Mariae ecclesiae canonicorum cum San-dionysianis monachis de S. Dionysii capite dissidium orationem converto, idque, non quidem (neque enim tantae componendae liti par sum) dirimere, sed utcumque saltem, quantum per litteraria eo conducentia monumenta licebit, enotare modo adhuc, priusquam Appendici huic finem impono, cap. seq. aggredior.*

CAPUT V.

Parisenses archiepiscopalis S. Mariae ecclesiae canonici, penes se esse S. Dionysii caput, sibi contra idipsum vindicantibus Sanct-dionysianis monachis, contendunt.

*In Parisiensi cathedrali S. Mariae ecclesia S. Dionysii caput asservari, ejusdem ecclesiae canonici, uti ex hodierna Bailleti de Sanctorum nostrorum cultu Historia aliundeque praeterea intelligo, contendunt, ac porro jam ante annum 1191 contendere, uti e jam nunc subdendis patescet. Apud Chesneum tom. 5 Galliae Scriptorum pag. 34 in Philippo Augusti, Francorum regis, Gestis ita ad dictum annum loquitur Rigordus: Eodem anno, octavo Kalendas Septembris, consilio domini G. Remensis archiepiscopi et Adela reginae et omnium episcoporum, corona * beatissimorum martyrum Dionysii, Rustici et Eleutherii cum purissimis vasis argenteis, in quibus diligentissime sigillata continebantur, sunt extracta et super altare posita. . . . Sequenti vero festo beati Dionysii, aperto vase argenteo, in quo corpus sacratissimi*

martyris Dionysii continebatur, assistentibus venerabilibus episcopis Sylvanectensi et Meldensi, et Ala * Francorum regina, et multis abbatibus et viris religiosis, totum corpus ipsius cum capite, ut praediximus, est inventum; et, universis Dei fidelibus, qui de longinquis partibus orandi causa venerant, devotissime demonstratum.

74 Et ad removendum errorem Parisiensium, retento capite hieromartyris Dionysii, et in vase argenteo decenter collocato, corpora Sanctorum cum vasis suis sub altare in cripta marmorea, unde extracta fuerant, sunt devotissime reposita. Caput vero pro excitanda devotione fidelium per totum annum omnibus peregrinis est ostensum et in sequenti festo beati Dionysii cum corpore in vase suo repositum. Guillelmus Nangius in Chronico apud Dacherium tom. XI Spicilegii pag. 467 ad eundem annum 1191 sic scribit: In cenobio sancti Dionysii in Francia extractum est caput pretiosi Dionysii Areopagitae martyris de capsula, ubi cum corpore quiescebat, ad removendum errorem canonicorum Parisiensium, qui dicebant, caput praedicti Martyris se habere; positumque fuit illud caput sanctissimum in vase decenti argenteo, ut palam deinceps ad osculandum gentibus monstraretur: quod postmodum venerabilis Matthaeus abbas illius monasterii in alio vase aureo pretioso lapidibus et mirabili opere decorato a se constructo transferri fecit per manus venerandi in Christo Patris domini Simonis sanctae Caeciliae tunc presbyteri Cardinalis, qui postea Papa Martinus quartus appellatus est, praesente rege Franciae Philippo, filio regis sanctissimi Franciae Ludovici, sicut ad dictum cenobium accedentes vident moderno tempore universi.

75 Ita haec hactenus chronographus laudatus; ut certe, in ecclesia sua asservari S. Dionysii caput, Parisenses S. Mariae canonici jam inde ante dictum annum 1191 contenderint. Verum rationes, quibus innixi id fecerint, nusquam litteris mandatas, diligentissima licet facta indagine, invenire quivi. Rigordus, seu alius monachus San-dionysianus anonymus, qui Philippo Augusti, Francorum regis, gesta alia, apud Chesneum tom. 5 Hist. Francorum Script. ad Philippidos, per Willelmum Britonem concinnatae calcem adjecta, conscripsit, ibidem pag. 258, F iisdem fere, quae proxime ea Rigordo huc transcripsi, suppeditatis verbis, mox subjungit: Est autem Parisiensium error intolerabilis, salva ipsorum, juxta quod decet, reverentia, quod istius sanctissimi Dionysii caput, quod alias, ut superius dictum est et ostensum, in praefato suo scriptorio, praesentibus multis dignitatis magnae personis cum suo sacro corpore est inventum, apud nos * habeatur, cum tamen ex ejusdem Sancti Passione luculenter appareat, caput proprium post decollationem ad vicum, qui olim Catulliacus, nunc vero sanctus Dionysius dicitur, angelico ductus regimine detulisse, nullumque rationabilem vel legitimum allegare possint titulum, quo dici possit, quod idem sanctum caput iterum Parisius sit translatum: etiamque de quibusdam ossibus sancti Dionysii alibi, ut superius dictum est, translatis bene scriptum legimus; de hac autem mendosa capitis apud ipsos translatione nihil scriptum penitus invenimus, praesertim cum et ipsi Parisenses non decollati hominis caput, sed caesariae testam cu-

AUCTORE
C. B.

* Adela

contendant,
ac porro jam
ante annum
1191

E

contendere
Parisenses
ecclesia S.
Mariae cano-
nici;

* supple non

* an corpo-
ra?

A Parisiis residet, senatum (Parlamentum vulgo vocant) delata, ac pluribus annis ibi agitata qualemcumque vi dati abs hoc decreti finem accepit. De decreto hoc Felibianus, Dionysianum archivum in margine citans, verbis Gallicis, quae Latina facio, in San-dionysiana sua Historia pag. 323 loquitur hunc in modum: Superest decretum, anno 1410 die Aprilis XIX signatum, quo, sancti Dionysii Atheniensis caput penes San-dionysianam ecclesiam, illudque S. Dionysii Corinthiaci penes Parisienses S. Mariae canonicos esse, fuit assertum. Hinc patet, litem plurimum annorum spatium, omni servata juris forma, fuisse continuatam.

80 Hæc ille; porro, ut mox addit, Parisienses canonici, nihil deinde, quam hic memorat, pensi habita senatorum Parisiensium decisione, controversum, quod penes ipsos exstat, S. Dionysii caput populi venerationi pro genuino S. Dionysii, Parisiensium apostoli primique episcopi, capite exponere perrexere. Sic sane, ut Felibianus ait, videtur habere, idque adhuc quotannis in S. Dionysii Octava seu XVI Octobris die, uti e Spiritualibus ecclesiae Parisiensis Kalendaris disco, solemnioris Sacri tempore facere solent, et tamen, quam contra San-dionysianum monasterium de sacro illo pignore gesserunt, lis in eorum, uti e jam dictis apparet, favorem haud fuit decisa. Cum enim e duobus duorum Dionysiorum, Corinthiaci videlicet, ac, ut tum putarunt, Atheniensis, capitibus solum esse penes illos prioris caput, senatus-consulto fuerit pronuntiatum, caputque non hujus, sed Dionysii Atheniensis, qui, ut tum putabatur, Parisiensium primus existisset episcopus, penes se esse contenderint, enimvero causa illos cecidisse, nemo non videt. Verum, etsi res ita habeat, mihi equidem, rationes, ob quas, quod dicimus, contendere, litteris nusquam inveniri mandatas et ne levissimam quidem vel earum, vel modi occasionis, quæ ad se venisse Dionysii caput, canonici dixerint, a Felibiano fieri mentionem, mirari adhuc subit. Hic quidem scriptor, postquam, qui canonici Parisienses, litis etiam, de qua jam actum, decisione insuper habita, Dionysii, quod habent, caput pro genuino S. Dionysii Parisiensis capite adhuc exponant, narravit, nec subjungit, verosimiliter, ut brevi difficultas illa tollatur e medio seu componatur, haud umquam esse futurum, singulosque ecclesiae suæ traditionem possessionemque pro sese afferre.

81 Ast vellem, in quo, quam pro se canonici Parisienses allegant, ecclesiae suæ traditio possessionisque sit fundata, definite exposuisset. Silentium istud suspicionem, nescio quam, mihi ingerit, facitque, ut dubitem, an in exponendis omnibus, quod ex ipso jam retulimus, dissidii adjunctis debita sinceritate ac fide ubique utatur. Ut sit, traditio, quam, ut ait, canonici Parisienses laudant, haud citius, ut apparet, quam seculo XII (neque enim ante hoc illi penes se esse S. Dionysii Parisiensis caput, asseruisse leguntur) initium accepit; cum autem rationes, ob quas tum primum asseruisse illud videntur, haud admodum, uti ex authoris, qui seculo XIII floruit, supra huc num. 75 et 76 transcriptis verbis videtur, exstiterint validæ, enimvero, nisi quis mihi hoc secus habere, istique adeo authori, qui San-dionysianus monachus exstitit, fidem haud adhibendam, solide probarit, jam memorato, in quantum eo S. Dionysii Parisiensis caput abjudicatum eis fuit, senatus-consulto

cum Launojo de S. Dionysii Vita et Miraculis Observat. XI standum puto, etsi interim, qua ratione ad eos vel ipsosmet S. Dionysii Corinthiaci caput venerit, ignarus, esse vel hoc ipsum penes illos pro penitus certo haud habeam, ac præterea, nec S. Dionysii, Parisiensis episcopi, caput penes ipsosmet San-dionysianos monachos existere autemem, si furto his reipsa, ut Ratisponenses contendunt, Sancti nostri corpus sub annum 890 ereptum, eaque, qua volunt, integritate Ratisponam fuerit delatum; quod an verum sit, indagaturi jam nunc sumus.

LECTURE
C. B.

APPENDIX

ALTERA

Qua Sanct-dionysianorum in Francia, Ratisponensiumque in Germania monachorum, idem S. Dionysii corpus sibi vindicantium, controversia examinatur.

CAPUT I.

Quandonam controversia de S. Dionysii corpore, furto in Germaniam delato, agitata potissimum fuerit, et quid de modo, quo id factum esse, ab anonymo seculi XI scriptore narratur, sit censendum.

Etsi quidem, cum primum, quam hic modo examinare aggredimur, controversia Sanct-dionysianos inter et Ratisponenses S. Emmerami monachos esset exorta, Areopagitæ nomine tam hi, quam illi Dionysium, de cuius corpore disceptabant, distinxerint, id tamen dumtaxat fecerunt, quod Dionysium Areopagitam cum Dionysio, qui Parisiensibus fidem annuntiauit illi, et quæ apud hosce martyrio vitam finivit, unum esse atque eundem, existimarint. Nec aliam ob causam, dum quidam adhuc hodieque S. Dionysium, de cuius corpore sese inter Dionysiani ac Emmeramenses monachi disceptant, Areopagitam appellant, facere id sunt censendi; cum autem res ita habeat, ac duorum illorum Dionysiorum alter ab altero, ut in Comment., fictitiis Dionysii Areopagitæ Actis prævio, probatum dedimus, indubie sit diversus, nec umquam Dionysii alterius, quam qui Parisiensium Apostolus primusque exstiterit episcopus, penes se esse corpus, Ratisponenses S. Emmerami monachi, San-dionysiani contra idem etiam ejusdem Dionysii corpus sibi vindicantibus, contenderint, hic dumtaxat, misso omni de S. Dionysio Areopagita sermone,

Controversia, qua de S. Dionysii Parisiensis corpore disceptatur,

nec senatus-consulto refragandum videtur.